

Gäller för: Västra Götalandsregionen

Giltig från: 2023-11-13

Innehållsansvar: Roseli Sandbreck, (rosma9), Hygiensjuksköterska

Giltig till: 2025-11-13

Granskad av: Ingemar Qvarfordt, (ingqv), Universitetssjukhusö

Godkänd av: Ingemar Qvarfordt, (ingqv), Universitetssjukhusö

Tarmsmitta

Regional rekommendation för kommunal vård och omsorg som komplement till Vårdhandboken. Framtagen av Vårdhygiens nätverksgrupp för kommunal vård och omsorg i Västra Götaland.

Syfte

Att tydliggöra de viktigaste åtgärderna för att snabbt förhindra smittspridning, som ett komplement till Vårdhandbokens avsnitt gällande;

[Infektioner i magtarmkanalen - vårdrutiner](#)

[Virusorsakad gastroenterit, inklusive vinterkräksjuka](#)

[Clostridioides difficile](#)

Förändringar sedan föregående version

Ersätter tidigare version publicerad 2022-12-02. Endast korrigerig av länkar.

Bakgrund

Diarré och/eller kräkningar kan ha många orsaker, till exempel en reaktion på läkemedel/antibiotika, kirurgiska sjukdomar, bakterier och virus.

De smittämnen som vanligen sprids i vård och omsorgsmiljö är;

- Norovirus (Calici, vinterkräksjuka) men även Rotavirus
- Clostridioides difficile (tidigare Clostridium difficile)

Spridning av Salmonella, Shigella och andra tarmbakterier förekommer men är ovanligt.

En patient med diarré, oavsett om den är orsakad av en infektion eller inte, sprider lättare sin tarmflora till omgivningen vilket ställer höga krav på ett gott vårdhygieniskt omhändertagande.

Virusorsakade diarrésjukdomar har en hög smittsamhet och de har därmed störst benägenhet att orsaka utbrott inom en vårdenhet. Avföring hos en infekterad person kan innehålla mycket stora mängder smittämnen. Vid infektion med norovirus kan även kräkningar innehålla stora mängder smittämne.

Smittspridning sker via direkt eller indirekt kontakt, då smittämne som utsöndras med tarminnehållet når munnen. Vanligen sker överföringen mellan personer via händer samt via livsmedel (fekal-oral smittspridning). Vid kräkningar är droppsmitta också en möjlig smittväg.

Åtgärder

För att minska risken för smittspridning hos vårdtagare med diarré och/eller kräkning är det viktigt att inte invänta eventuellt provsvar utan snabbt vidta nedanstående åtgärder.

Vårdtagarnära åtgärder

- Vårdtagare med symtom ska ha eget rum med egen/avdelad toalett.
- Vårdtagare ska inta alla måltider på rummet och får inte vistas i gemensamma utrymmen.
- Följ [Grundläggande vårdhygieniska rutiner](#) med tillägg av handtvätt med flytande tvål och pappershandduk.
- Punktdesinfektion utförs med Incidin Oxyfoam S eller Virkon.
- Påminn och hjälp vårdtagare att tvätta händerna regelbundet, särskilt före måltid och efter toalettbesök.
- Provtagning enligt läkarordination.

Personal

- Personal som tar hand om vårdtagare med symtom ska inte hantera oförpackade livsmedel.

Utbrott

Med utbrott menas två eller flera fall av diarré och/eller kräkningar hos vårdtagare, där ett tydligt samband med smittspridning mellan fallen finns. Vår rekommendation är att ansvarig läkare, sjuksköterska, enhetschef och MAS informeras. Kontakta Vårdhygien vid behov.

Vid misstanke om vinterkräksjuka se respektive checklista

[Åtgärdslista vid vinterkräksjuka – hemsjukvård och hemtjänst](#)

[Åtgärdslista vid vinterkräksjuka - SÄBO och korttidsenhet](#)

Arbetsgrupp

Ingemar Qvarfordt, Hygienläkare. Vårdhygien Sahlgrenska Universitetssjukhuset (SU)

Elisabeth Eriksson Gebring, Hygiensjuksköterska. Vårdhygien NU-sjukvården

Lotta Osbeck, Hygiensjuksköterska. Vårdhygien SU

Roseli Sandbreck, Hygiensjuksköterska. Vårdhygien SU

Susanne Roos, Hygiensjuksköterska. Vårdhygien Södra Älvsborgs sjukhus

Therese Mård, Hygiensjuksköterska. Vårdhygien Skaraborgssjukhus

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Västra Götalandsregionen

Innehållsansvar: Roseli Sandbreck, (rosma9), Hygiensjuksköterska

Granskad av: Ingemar Qvarfordt, (ingqv), Universitetssjukhusö

Godkänd av: Ingemar Qvarfordt, (ingqv), Universitetssjukhusö

Dokument-ID: SSN11800-2140136717-252

Version: 1.0

Giltig från: 2023-11-13

Giltig till: 2025-11-13